

KARTALLA –arvofoorumi, 28.2.2019 Puheenvuoro

Media toimii etenkin tällaisissa tilanteissa, joiden takia olemme nyt koolla, ikävien viestien tuojana. Mediaan kohdistuu näissä tilanteissa kova paine; täytyy tuottaa nopeasti ajantasaista, luotettavaa ja riittävää tietoa. Ja viestin tuojanhan käy tunnetusti usein niin, että hänet ”ammutaan”.

Jos näin emme tekisi esimerkiksi Kalevassa eli tuottaisi ajantasaista, luotettavaa ja riittävää tietoa, sitä hakeva suuri yleisö hakisi sitä muualta, joko muista tiedotusvälineistä ja/tai somesta. Vaikeneminen ei ole vaihtoehto, vaan tiedotusvälineen tärkeintä ominaisuutta, luotettavuutta, mitataan etenkin tällaisissa tilanteissa.

Digitalisoituvassa maailmassa nopeuden vaatimus valitettavasti vain kasvaa. Kun puhutaan nopeudesta, nopeus tarkoittaa ei vain minutteja vaan jopa sekunteja. Se joka sanoo ensimmäisen sanan voi vaikuttaa enemmän kuin se joka sanoo viimeisen sanan.

Tämä koko ajan muuttuva informaatioympäristö on suuri haaste myös viranomaistiedotukselle. Ei riitä, että viranomaiset tiedottavat. Tiedottamisen täytyy tapahtua nopeasti ja selkeästi, sillä digikansalaiset ovat näppäriä hankkimaan tietoja muualtakin kuin viranomaisilta, etenkin somesta ja ”puskaradiosta” ja noissa välineissä luotettavuus ei ole suurimpia vahvuuksia. Some ja ”puskaradiot” eivät toimi Julkisen sanan neuvoston ohjeiden mukaan. Nuo ohjeet määrittävät hyvinkin tarkasti JSN:oon kuuluvien tiedotusvälineiden kuten Kalevan toimintaa.

Tiedotusvälineitä, myös Kalevaa, arvostellaan tämän tästä siitä, ettei kerrota ”totuutta” ja ettei kerrota ”kaikkea”. Siitäkin moititaan, miksei julkaista sellaista, minkä jokin toinen tiedotusväline on julkaissut. Epäillään sitä, että halutaan vaieta. Takana ollaan näkevinään salaliittoja ja ”maahanmuuttajia hyysääviä vihervasemmistolaisia toimittajia”. Sama pätee tilanteisiin, joissa kerrotaan positiivisia uutisia maahanmuuttajista.

Toimittajien hyvin organisoitu maalittaminen ja uhkailu ei ole harvinaista näilläkään korkeuksilla. Tavoitteena on pelotella meitä toimittajia, yrittää vaientaa meitä tai yksinkertaisesti häiritä työtekoa. Tällainen menee joskus niin pitkälle, että asia on annettava poliisille. Nimimerkillä ”kokemusta on”.

Tämän keskusteluosion otsikko on ”Kulttuurien yhteentörmäyksestä kulttuurien kohtaamiseen”. Käsitteen kulttuurien yhteentörmäys tai kulttuurien kamppailu loi Samuel Huntington kirjallaan Kulttuurien kamppailu ja uusi maailmanjärjestys. Sitä pidetään vastauksena Francis Fukuyaman kirjalle Historian loppu ja viimeinen ihminen.

Tiivistettynä Fukuyaman väite oli, että kylmän sodan jälkeen demokratia voittaa. Huntington taas väitti, että supervaltojen maailmasta on siirrytty puolen tusinan kulttuurin kamppailuun ja että politiikan sijasta kamppailuun vaikuttavat enemmän kulttuuri ja uskonto. Viime vuosina on joutunut miettimään, oliko Fukuyaman väite pidemmän päälle väärä ja Huntingtonin väite pidemmän päälle oikea. Olisi kaikki syy toivoa, ettei näin olisi.

Oulun, mutta eivät vain Oulun, tapahtumat todistavat jonkinasteisesta törmäyksestä. Olemme koolla ymmärtääkseni etsimässä keinoja siihen, miten tällaiset törmäykset vältettäisiin vastaisuudessa. Vaikeita kysymyksiä on paljon, helppoja vastauksia ei yhtään.

En ole asiantuntija, mutta itse ymmärrän näin, että törmäyksen välttämisen kannalta avainasemassa on nykyistä paljon tehokkaampi kotouttaminen. Ymmärtämystä meidän pitää osoittaa, mutta ei liian pitkälle. Meidän tehtävämme on saatava kotoutettavat ymmärtämään, mikä on suomalaisessa yhteiskunnassa hyväksyttävää ja mikä ei ja mikä on jopa rangaistavaa. Jos nämä pelisäännöt ymmärtää, ei ole mitään syytä olla hyväksymättä heitä yhteiskunnan täysivaltaisiksi jäseniksi. Tänne tulevilla on paljon opittavaa, mutta niin on myös meillä kantasuomalaisilla.

On vaara, että iljettävien rikosten takia noussut ymmärrettävä vihan tunne ja kiukku joiden turvapaikanhakijoiden kiittämättömyydestä alkaisi kohdistua tänne hyvin aikein tulleiden lisäksi myös muihin ulkomaalaistaustaisiin, jotka ovat täällä työn, opiskelun tai jonkin muun syyn takia. Tällaisesta on jo huolestuttavan paljon esimerkkejä muualta maailmalta, Euroopastakin, jopa Suomesta. Tähän asti kulttuurit eivät ole törmänneet, mutta eivät ole myöskään oikein kohdanneet. Tilannetta ei pidä päästää roihahtamaan kulttuurien törmäykseksi. Silloin olisimme hyvin vaarallisilla vesillä.

Toinen vaaran paikka on se, jos ihmisten turvallisuuden tunne pääsee järkkymään, niin kuin nyt on käynyt. Maailmanlaajuinen trendi kuitenkin on, että rikollisuus on vähentynyt. Se tahtoo unohtua mielikuohussa.

Valtakunnallisen median Oulusta antama mielikuva ei ollut synkän uutishetken aikaan mairitteleva. On hyvä kysymys, oliko yksi syy tähän se, että Oulun poliisi on tehnyt työtään hyvin. Oulun poliisia on arvosteltu monen muun ohella siitä, miksi se kertoi rikosepäiltyjen olevan ulkomaalaistaustaisia. Mielestäni Oulun poliisi päinvastoin toimi vastuullisesti ja näin toimimalla varoitti suurta yleisöä.

Ja vielä tiivistettynä, miten saisimme kulttuurit kohtaamaan, törmäämisen sijasta? Siihen tarvitaan hyssyttelemätöntä rehellistä vuoropuhelua, jossa ei

tule hyväksyä yleistämistä eikä ryhmien syylistämistä yksilöiden teoista, ei myöskään ongelmista vaikenemista. Muutoin puhumme toistemme ohi ja edesautamme sitä, että kohtaamisen sijasta kulttuurit törmäisivät.